

OCW POST-PROGRAMMA

naslag bij de voorstelling crimp_05 in ocw, podium voor kleinschaligheden, rotterdam

bijdrage # 1 | NEDERLAND GEDICHT
(meertalig) | voordracht

beeldend kunstenaar **pim van halem** leest zijn boekenkast voor, waarbij de titels van zijn omvangrijke verzameling boeken over *nederland, holland, de lage landen, ons land* als dichtregels dienen. *_de afmetingen van zijn woning en de lundia-kast waarin deze verzameling is ondergebracht, zijn zo beperkt dat hij de titels er op afmeting heeft moeten rangschikken. _liever had hij ze ‘op poëtische wijze dat wil zeggen eenvouds verlichte waters...’*

OVER NEDERLAND GEDICHT |
pim van halem

mijn fascinatie voor holland zit in de absurditeit ervan. *_dit land zou niet moeten bestaan, maar is er toch. _zodra wij stoppen met het in stand te houden, begint het te verdwijnen.*

(als kind groef ik een gat in de tuin om te zoeken naar romeinse potscherven. _wat ik vond was water. _holland drijft!)

ooit werd water land, door plantengroei, veen. *_door water af te voeren begon dat land te zinken. _land werd weer water door het steken van turf, voor vuur. _dat water werd weer land, door wind te benutten.*

(windmolens tegen de waterwolf.)

land dat door water is aangevoerd (klei) en dat door mensen, met handen en voeten bewerkt, met vuur (van turf) tot stenen werd omgevormd om steden te bouwen en wegen te bestraten.

(waar men eerst bouwde op koeienhuiden, bouwt men nu op tien á twintig meter lange betonnen palen die met veel geweld de slappe bodem in zijn geramd, tot op het zand, dat ook ons land is. _we halen dit oude strand van tot wel veertig meter diep omhoog om een polder voor de bouw van een woonwijk geschikt

te maken en wat we eraan overhouden is een recreatieplas voor de bewoners daarvan.)

zee neemt land - zuiderzeewerken en delta-plan vorderen het terug.

(ik wandelde eens over het strand van voorne. _aan de teen van het duin zag ik grote klonten vette klei. _aan iemand van rijkswaterstaat, die daar de waterstand stond te meten, vroeg ik hoe dat daar toch kwam. _hij zei: ‘dat is het eiland’. _natuurlijk! _het duin is ooit het eiland opgewaaid! _en weet u dan misschien ook wat dát is, vroeg ik en ik wees op enkele enorme blokken beton, die een tiental meters zee-inwaarts boven het water uitstaken. _‘dat is een duitse bunker, die in de jaren veertig bovenop het voorste duin is gebouwd’. _tjeempie! _de zee heeft in een halve eeuw 50 meter van voorne weggevreten. _pikken we dat?!)

een land bovendien dat als eerste een republiek was en uiteindelijk wel eens het laatst overblijvende koninkrijk zou kunnen blijken. *_zo’n land, daar zal er toch geen tweede van zijn? _dat moet je toch aan iemand kunnen uitleggen. _misschien is daar wel een boek over.*

bijdrage # 2 | DIE TOTEN VON SPOON RIVER | (duitsstalig) | concert

vier mini opera’s uitgevoerd door de bariton **meindert velthuis** en accordeoniste **marieke de vries** gebaseerd op de in het Duits vertaalde gedichten uit de *spoon river anthology*, een grafschriftencyclus van de Amerikaanse dichter **edgar lee masters**, op toon gezet door de Duitse componist **wolfgang jacobi**. **_han hazewindus** : regie & maskers

OVER DE SPOON RIVER ANTHOLOGY | may swenson

toen **edgar lee masters’ spoon river anthology** in 1915 verscheen, was

het een sensatie in de Amerikaanse literatuur en enig in zijn soort. *_masters ontwierp het werk aanvankelijk als roman, maar uiteindelijk werd de *anthology* een reeks poëtische monologen van 244 overleden bewoners van spoon river, een gebied in illinois waar de schrijver een groot deel van zijn jeugd doorbracht. _sommige van zijn personages hebben werkelijk bestaan, andere verzon hij.*

de eerste aanzet tot de *anthology* werd in 1913 gegeven door **william marion reedy**, uitgever van het toonaangevende literair tijdschrift *reedy’s mirror*. *_hij schonk masters een exemplaar van de *greek epigrams from the greek anthology* en spoorde hem aan om een soortgelijke reeks epitafen in versvorm te schrijven. _een bezoek van masters’ moeder gaf de doorslag. _na herinneringen met haar te hebben opgehaald over ‘the old days’, besloot hij de doden én levenden uit zijn geboortestreek een stem te geven als ‘personages die door het lot verbonden zijn’ en hun monden te gebruiken als spreekbuis om lucht te geven aan zijn eigen maatschappelijke overtuiging en verontwaardiging over sociaal onrecht. _de *anthology* kan dan ook worden gelezen als een sociologische beschouwing, waarin de effecten van de industrialisatie op het Amerikaanse dorpsleven aan het einde van de 19e eeuw, begin twintigste eeuw treffend worden beschreven.*

de rolbezetting van de bloemlezing wordt geheel gevormd door doden die ‘allen slapen op de heuvel’ van een kerkhof in het midwesten. *_vanuit hun graven spreken zij hun eigen grafschriften uit. _daarbij onthullen ze de werkelijke drijfveren van hun leven en biechten ze de obscure daden op die leidden tot hun val of tot kortstondig succes toen ze nog leefden. _het lijkt alsof het duister van het graf hen de ogen opende voor de werkelijke waarde van hun ziel.*

masters zette zijn 244 gedichten in ongeveer tien maanden op papier. _ daarbij raakte hij zo in de ban van het dagelijks werk, dat hij elk tijdsbesef verloor en pas bij avondschemering weer bij zinnen kwam. _nadat hij het manuscript bij zijn uitgever had afgeleverd stortte hij in. _de correctie van de drukproeven moest hij aan anderen overlaten.

het boek werd een *succès de scandale*, maar het belang ervan werd breed erkend. _masters' had de sluier van fatsoen over het kleinsteedse leven weggetrokken. _zijn doden roddelden vrijuit over elkaar en zichzelf, maar ook over de privéaangelegenheden van hun nog in leven zijnde burenen. _masters liet geen enkel facet van het menselijk verval en kwetsbaarheid onbesproken in de verklaringen van zijn ondergrondse getuigen. _op onverbloemde wijze ontleedden zij het luguber web van kleinsteedse schandalen.

in zijn essay *'the genesis of spoon river'* zei masters over de personages in zijn boek:

... er zijn negentien verhaallijnen, gesponnen door middel van individuele portretten, die met elkaar verbonden zijn... _vrijwel elke normale menselijke activiteit is vertegenwoordigd... _toen ik de definitieve volgorde van het boek moest bepalen, zette ik de dwazen, de zuiplappen en de mislukkelingen vooraan, de simpele zielen kwamen op de tweede plaats en de helden en verlichte geesten kwamen achteraan, als een soort *goddelijke komedie*... _de namen voor mijn personages vond ik op de kerkhoven van spoon river en sangamon river. _ik combineerde de voornamen van de ene begraafplaats met achternamen van de ander. _ik gebruikte ook namen uit de grondwet en documenten van de staat illinois.

zowel het conceptuele kader als de vorm van de *anthology* schokte het toenmalige amerikaanse lezerspubliek. _masters' botte, vrije versvorm werd door menig criticus als lomp geklasseerd. _het schaamteloze

gedrag van zijn personages, waarvan er enkele, ondanks naamsverandering, herkenbaar bleven als pas overleden of nog levende invloedrijke figuren, maakten het boek berucht.

de eerste druk van de *spoon river anthology* bracht masters en zijn uitgever meer geld op dan een poëziebundel ooit tevoor had gedaan. _van het werk verschenen zeventig uitgaven in bijna evenveel talen.

edgar lee masters ligt begraven op 'the hill' in petersburg, naast zijn geliefde grootouders. _de epitaaf op zijn graf is een fragment van *'tomorrow is my birthday'*, een gedicht uit zijn bundel *'toward the gulf'*:

"good friends, let's to the fields - i have a fever. / after a little walk, and by your pardon, / i think i'll sleep. there is no sweeter thing, / nor fate more blessed than to sleep. _here, world, / i pass you like an orange to a child. / i can no more with you. _do what you will..."

(bewerkt & hertaald door arnold schalks)

liedteksten 'die toten von spoon river'

origineel gedicht van edgar lee masters	gezongen duitse vertaling van hans rudolf rieder	nederlandse vertaling van elvis peeters
1. sam hookey i ran away from home with the circus, / having fallen in love with mademoiselle estralada / the lion tamer. / one time, having starved the lions / for more than a day, / i entered the cage and began to beat brutus, / and leo and gypsy. / whereupon brutus sprang upon me, / and killed me. / on entering these regions / i met a shadow who cursed me, / and said it served me right... / it was robespierre!	1. sam hookey ich lief von hause fort mit dem zirkus, / weil ich verliebt war in mademoiselle estralada, / die löwenbändigerin. / einmal nachdem die löwen / den ganzen tag gehungert hatten, / betrat ich ihren käfig und schlug auf brutus / und leo und zigeuner. / dann sprang brutus auf mich / und schlug mich tot. / beim eingang unter den schatten / traf ich einen, der mir fluchte / sagend, mir sei recht geschehen... / es war robespierre!	1. sam hookey ik liep weg van huis met het circus, / tot over mijn oren verliefd op mademoiselle estralada, / de leeuwentemster. / op een keer, ik had de leeuwen uitgehongerd, / al meer dan een dag, / ging ik in de kooi en begon te slaan naar brutus, / en leo en gypsy. / waarop brutus mij besprong / en mij doodde. / door deze gebieden te betreden / stuitte ik op een schim die mij vervloekte / en zei dat dit mijn verdiende loon was... / het was robespierre!
2. john m. church i was attorney for the "q" / and the indemnity company which insured / the owners of the mine. / i pulled the wires with judge and jury, / and the upper courts, to beat the claims / of the crippled, the widow and orphan, / and made my fortune thereat. / the bar association sang my praises / in a high- flown resolution. / and the floral tributes were many— / but the rats devoured my heart / and a snake made a nest in my skull!	2. john m. church ich war der anwalt für die eisenbahn / und die versicherungsgesellschaft, die eigentümer des bergwerks versicherte. / ich hab drähte gezogen bei geschworenen, richtern / und obergerichten / um die forderungen der krüppel, witwen und waisen zu hintertreiben, / und wurde reich dabei. / der verband der rechts- anwälte sang mein lob / in einem blumenreichen nachruf. / und es gab viele blumenspenden— / aber die ratten frassen mein herz, / und eine schlange nistete in meinem schädel!	2. john m. church ik was raadsman voor de spoorwegen / en de maatschappij die de eigenaars van de mijn verzekerde. / ik trok aan de touwtjes met de rechter en de jury, en de hooggerechtshof, / om de eisen van de verminkten, de weduwen en wezen af te wijzen, / en maakte daarmee mijn fortuin. / het baliegenootschap zong mijn lof / in een hoogdravende resolutie. / ik kreeg talrijke bloemen als huldeblijk— / maar de ratten verslonden mijn hart / en een slang maakte haar nest in mijn schedel!

3. francis turner

i could not run or play / in boyhood / in manhood i could only sip the cup, / not drink— / for scarlet-fever left my heart diseased. / yet i lie here / soothed by a secret none but mary knows: / there is a garden of acacia, / catalpa trees, and arbors sweet with vines— / there on that afternoon in june / by mary's side— / kissing her with my soul upon my lips / it suddenly took flight.

4. deacon taylor

i belonged to the church, / and to the party of prohibition; / and the villagers thought i died of eating watermelon, / in truth i had cirrhosis of the liver, / for every noon for thirty years, / i slipped behind the prescription partition / in trainor's drug store / and poured a generous drink / from the bottle marked "spiritus frumenti"

3. francis turner

ich hab nicht laufen dürfen oder spielen / als knabe. / als mann durft ich nur an dem becher nippen, / nicht leer trinken— / denn scharlach hatte mein herz geschwächt. / und trotzdem lieg ich hier / seelig in einem geheimnis das nur mary kennt. / es ist ein garten, wo akazien stehn, / catalpabäume, süßumrankte lauben— / an jenem juninachmittag / bei mary sitzend— / ich küsste sie mit meiner seele auf den lippen, / da ist die seele plötzlich mir entflohen.

4. der kirchenvorstand taylor

ich gehörte zur kirche / und betrieb mit der partei die allgemeine forderung des trinkverbots; / und die dörfner meinten, ich sei gestorben am genuss von wassermelonen. / in wirklichkeit hatte ich lebervergiftung, / denn dreissig jahre lang schlich ich zur mittagszeit / hinter in den mischraum von trainors apotheke / und nahm einen herzhaften schluck aus der flasche, / bezeichnet "spiritus frumenti."

3. francis turner

ik kon niet rennen of spelen / als kind. / als man kon ik slechts nippen van een kop, / niet drinken— / want roodvonk maakte mijn hart ziek. / nu lig ik hier / getroost door een geheim dat alleen mary kent: / er is een tuin vol met acacia's, / trompetbomen, en hoekjes zoete wingerd— / daar op die namiddag in juni / aan mary's zijde— / kuste ik haar met mijn ziel op mijn lippen / die plotseling de vlucht nam.

4. deken taylor

ik was lid van de kerk / en van de partij der droogleggers; / en in het dorp dachten ze dat ik stierf door het eten van een watermeloen. / in werkelijkheid had ik een levercirrose, / want elke middag dertig jaar lang, glipte ik achter de toog / in de apotheek van trainor / en nam een flinke slok / uit de fles met het etiket "spiritus frumenti"

bijdrage # 3 | FILM VON BERLIN |
(duitsstalig) | simultaanprojectie & hoorspel

(filmtitels: *weltbühne berlin die zwanziger jahre, hallo berlin, warum die ddr die mauer baute*)

in de jaren negentig verhuisde het goethe-instituut rotterdam naar de westersingel. _in de kelders van het pand aan de 's-gravendijkwal bleven een kleine honderd zwarte, robuuste dozen achter: het gezicht van duitsland vastgelegd op kilometers 16 mm film. _het was niet meer dan toeval dat het archief terecht kwam bij ex-operateur, filmmaker, curator en producent **noud heerkens** en hij vertoont samen met de schrijfster **katrin dorn** uit hamburg *film von berlin*: een simultaan vertoning met oude projectoren van 16 mm berlin-films uit respectievelijk de jaren dertig, vijftig en tachtig. _drie zeer verschillende films met verschillende speelduur en verschillende sferen. _tijdens de projectie is de door de hamburgse schrijfster katrin dorn ingesproken dialoog 'so oder so', een stroef verlopend gesprek tussen een voormalige ossi en wessi uit 1996 te horen. _het was niet meer dan toeval dat katrin dorn na de val van de muur op haar eerste reis naar het westen in rotterdam terecht kwam.

OCW PROFIEL

ocw is een ongesubsidieerd rotterdams podium voor kleinschaligheden dat op initiatief van de beeldend kunstenaar arnold schalks is ontstaan. _'kleinschaligheid' en 'gastvrijheid' zijn de parolen van ocw. _doelstelling van ocw is het scheppen van voorwaarden voor het ontstaan van dwarsverbanden door gecombineerde presentaties van beeldende kunst, dans, muziek, literatuur, theater en cinéma, waarbij de elementen onderwijs, cultuur en wetenschap op prikkelende wijze met elkaar verweven worden. _het experiment krijgt daarbij ruim baan. _de toegang voor de ocw avonden is gratis. _bezoekers beslissen individueel wat de avond waard is geweest en bepalen achteraf de hoogte van hun financiële bijdrage. _de recepte wordt na een bescheiden aftrekpost voor elektra evenredig verdeeld onder de deelnemende kunstenaars. _wees daarom gul met uw bijdrage.

samenstelling, productie, techniek, redactie & vormgeving crimp_05: arnold schalks. _met dank aan andre dekker & serge game

de volgende voorstellingen in de crimp-reeks vinden plaats op vrijdag 27, zaterdag 28 en zondag 29 januari

2012. _op het programma staat o.a. (*m<0>m*) *men on mikes (amsterdam - london)*: han buhrs, joop van brakel, hans dagelet & guy harries, vier improviserende heren met microfoons, bedienen zich van wilde liedteksten, willekeurig verzamelde krantenknipsels en wispelturige mond- en keelklanken. _zij doen hun best.

"teeth grinding metallic kling klung, like empty trains on iron bridges, and in between there's these cancan dancing tongues, pretending fun while flip flop flapping along".

reserveringen via arnosch@wxs.nl

ocw / podium voor kleinschaligheden, osseweistraat 35, lokaal 11, 3023 db rotterdam / www.podiumocw.nl

relevante websites

<http://www.pimvanhalem.nl/>
http://en.wikipedia.org/wiki/Edgar_Lee_Masters
<http://marieke-de-vries.nl/>
<http://www.meindertvelthuis.nl/>
<http://www.wolfgang-jacobi.de/>

katrin dorn:

<http://www.katrinmcclean.de>
<http://www.texterin-hamburg.de>